

ВХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячний в аркуш 450 зод.

За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зод.

В СПРАВИ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИ-
СТРАШЕ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Львів, 22. лютого 1927.

Не може бути двох думок про те, що Льюкарно є антитезою Версалью, що його суттю й основною тенденцією є підважити, а в дальшій консеквенції розвалити мережу будівлю версальського трактату. Далі годиться ствердити, що вістря Льюкарна, хоч зручно заховане і декоративно прикрите, є звернене в певну чергу проти Польщі — як держави найщедріше вивінуваної версальським трактатом на кошті судуючих з нею держав і народів. Версальський трактат, формально ніквідуючи велику війну, фактично став її найяскравішим виразником і заповідником, створивши нові осередки конфліктів і розбрату між європейськими народами. Льюкарно є виразником мира, але мира умовного — якраз з огляду на існування й обов'язуючу силу версальського трактату. Льюкарно мирним шляхом вирішує тільки спірні питання між Німеччиною і Францією, але не вирішує спірних питань між Німеччиною і Польщею. Колиб ми хотіли увявити собі персоніфіковане Льюкарно, то в руці, простягненій на захід (в бік Франції), побачилиб ми оливну вітку, а в руці, простягненій на схід (в бік Польщі), важкий меч, хоч тимчасом прикритий зеленню... мирної фразеології.

Зовсім природно, що першим на-
слідком Льюкарна був зріст німець-
кої пропаганди за ревізією границь
між Німеччиною і Польщею, за
зворот данігського коридору, По-
моря і Шлезька. Вірніше кажучи,
пропаганда за ревізією границь „ви-
бухла“ з моментом підготовлюван-
ня Льюкарна, а її переходом став
німецький соц.-демократичний полі-
тик Брайтшайд. З постулюючою ре-
лізією Льюкарна розвивається
і пропаганда за ревізією версай-
ського трактату, що доказує, що
нерозумовою повної стабілізації
Льюкарна є повалення і повна лікві-
дація Версалю.

Пропанганда за ревізією границь
її розвивалася головним чином
німецькій і швейцарській пресі.
Через неї вона вже перейшла границі
Франції, розвиваючись рухом рівно-
важності - прискоренням. Найшкідливішим
вираженням в тому є обставина, що
питання ревізійного припоровлення
Балканів в центральній Європі по-
ступають французькій політиці письменників
і журналістівського покроя. Ми вже
не раз мали нагоду приводити голос Жана
Бенвіля з приводу дебатів над спра-
вою розбросання Німеччини (справа
німецьких твердинь у Сх. Прусії),
голос, якого провідним тоном є
твердження про неминучість осаміт-
нення Польщі і її політичного зле-
пшення, а то й упадку.

Тепер до голосу приходять дру-
гі визначний французський прия-
тель Польщі: Альфред Фабр-Люс-
сін випускає книжку: „Locarno
sans Revue” (Льокarno без мрій)
Де до появи книжки „Berl. Tage-
blatt” за згодою автора друге о-
чи розділ цієї справді сензаційно-
ї книжки.

Він зазначає, що справа східно-західних (західно-польських) висувається на чолі всіх справ, зв'язаних з Львівським. Така нпр. важлива справа, як приєднання Австрії до Німеччини не стоїть в ніякій

Отсим звідомляю, що я відкрив свій **гуртівний і деталічний склад суконних товарів** в новоурядженім льокалі у Львові, при вул. Ягйлонській ч. 8. Прошу о дальші ласкаві свої цінні поручення, при чому запевнюю, що **солідністю цін як і першокласним товаром** дальше як і дотепер зеднаю собі **довіря П. Т. моїх відборців**. З приводу наближуючого сезону, вже одержав я **найновіші матер'яли мужиські і жіночі з першорядних бельєських і англійських фабрик** та прошу о численні відвідини без примусу купна.

Львів, вулиця Ягайлонська число 8

пропорції до питання і ваги східних
границь. В теперішній стадії зай-
вим було би фговим листком за-
кривати голу дійсність, а саме, що
Льохарно в нічому не забезпечує
Польщі — ані безпосередньо, ані
тимбільше посередньо (через СРСР
чи Литву). Німеччина має перед со-
бою всі можливості з такої чи ін-
шої хуртовини, що знялась би над
Польщею, витягнути для себе всі
користи. І ніщо не оборонить Поль-
щі перед завітрішнім днем, а тим
менше французько-польський союз.
Польща сама мусить думати про
вихід зі сліпої вулиці версайського
трактату шляхом компромісу, бо

«Спочитати на лавах було би дуже небезпечним для наших і леських приятелів. Могутність і багатство якогось краю спираються не лише на поширенні його границь, але також на повному приналежності його оборонної здатності до апетитів сусідів. В дійсності чинник безпеки Польщі є йині дуже слабкий, а це вагати на її будучині і зменшує її господарчу відповідність. Провідники її повинні змагати до становища, в якому край був би менше загрожений, а його союз видати ший.»

Суть французсько-польського союзу мусить бути змінена в мирному напрямку. Досі той союз був знаряддям протинімецької політики. Польщу бездумно наділювано просторами з метою зробити непримиримим її відношення до Німеччини і СРСР. Клемансо зробив усе можливе, щоби в майбутності вилікувати політику Льокарна (мира). А вона всеж таки прийшла, бо мусіла прийти.

Веручи справу наскрізь львівсько, підписання угод з 1925 р. (Львівсько) вимагало попередньої ревізії давніших угод (Версальсько).

Краще і доцільніше було з боку союзників запропонувати ревізію та її перевести, щоби в заміну одержати повне територіальне забезпечення Польщі. Тимчасом наступила зупинка на півдорозі, бо прийнято розумну умову без формального признання *status quo*. А час не працює в користь вдержання теперішнього стану.

Єдиним виходом з крутого становища є зроблення Польщею відповідних уступок Німеччині, а тим самим ліквідація французько-радянських (берлінських) трактатів.

«Берлінський трактат заключено на п'ять літ. Чи та умова про неутраляльність після укладу II речення розвинеться в союз? Або — нападки — Німеччина відкине її віднову і під якими умовами? Якщо Польща, щоби не осягнути, зум'є зробити уступки (розуміється, Німеччині! — Ред.) то видається нам це слушним, коли Німеччина дасть їм відшкодування через територіальні гарантії, хочби вони мали бути звернені і проти Росії».

Якого характеру мають бути уступки Польщі в користь Німеччини, не говорить докладно приятель Польщі А. Фабр Люс. Можуть вони бути характеру територіального, а можуть бути й іншого (господарського). Все це залежить від Польщі самої, від її міжнародного положення, від її внутрішньої сили і від здобутих симпатій. Якщо перед ревізією територіальних справ Польща доведе до господарчого зближення з Німеччиною, то тимсамим відсуне важку для себе жертву на необмежений час.

Доперва в світлі цих "відкриттів" Фабр-Люса зуміємо оцінити негативне становище Німеччини в справі господарчого трактату з Польщею і непереможне тяготіння польського уряду довести до спішного закінчення цього трактату.

Вкінці ще одно: Для Франції союз з Польщею не представляє ніякої сутньої вартости.

„Вже віддавна наші східні союзи не принесли нам в заміну нічого справді корисного. Тривка небезпеки війни на Сході Європи, що випливає з нестійкості урядів, непевності границь і поміщення національностей, на щастя не має аналогії на Заході“.

Після вирівнювання рахунку за 1871 рік можливість конфлікту між Францією і Німеччиною не лише зменшилася, але й майже зовсім уступила.

„Отже не потребуємо рахувати на польську інтервенцію на нашу користь, якої успішності не можна би зрештою порівняти зі значним допомогою, яку обіцяли ми Польщі“.

Польська премія при обезпеченні не стоїть в ніякій пролопанції до французької премії і зв'язаною з нею ризика.

Ось як представляється „Льокарно без мрій“, ось якими виглядають польські перспективи в світлі дійсності.

Do висновків Альфреда Фабр.

93. p. k. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. i. z zarządzenie za przekroczenie na grzywnę p. 400 zł. Lwów dnia 18. lutego 1927.

Люса додає впливовий берлінський орган цікаву замітку:

„Коли Фабр. Люс представляє, що Німеччина в заміну за польські території длі уступки повинна заключити трактат безпек з Польщею, то на всякий випадок поминає в'н те, що загальне положення Німеччини мусить стримати її від умов, які могли би зобов'язувати її до антиросійської політики, а в даному випадку до політики зачіпко звернені проти Росії“.

Замітка берлінського органу, в якій кладеться натиск не на інше, а лише на територіальні уступки Польщі, є дуже характеристична своїм негативним ставленням справи. Значить, німецька політика є рішена і тут ставити глибші і ширші умови. Інша річ, що поєднання Німеччини з Польщею, даючи гарантії для останньої у відношенні до Європейського Сходу, було б звернене в першу чергу проти нас.

Мартирологія
української школи.

Що буде даліше?

Після того, як ми приглянулися ближче витою у нас обставинам у шкільній діяльності за кур. Собіньського, варто нам спитатися: А що буде далі? Чи зміняться у нас щонебудь у шкільній проту-українській політиці, чи можна надіятися якоїсь поправки шкільних відносин?

На місце збитого зльвівського куратора призначений тепер д-р Рімер, познанський поляк. У тому краю, хоч він стогнав під гострим пруським режимом, закони були все заховувані. Можливо, що новий куратор схотів би таку закономість і в нас прирівняти та ікстротати ту самоволлю, яка в нашім краю від років розвинулася і вкоріннялася. Але чи зуміє він того довершити? Самоволя вкоріннялась у всіх наших властей так глибоко, що стала наче другою їх натурою; ним сторонничим духом перенялася сама кураторія і всі підвладні їй органи. А попри них стоять ще різні інші чинники, як „народові організації“ і т. д., котрі не залишать своєї дальшої роботи. До того слід додати, що новий куратор людина чужа, не знаюча зовсім наших відносин і людей,— а даліше, що має бути своєю владою замкнений в собі і мало приступний для широких кругів; прикмета ця може добра на терені знайомім і певнім, але менше відповідна в наших, чужих для нього обставинах. Майже певне, що він буде інформуватися в найбільшій собі оточенні, а воно зуміє вже обмотати його по своїому. І піде все по давньому. Так і пригадуються мені знов слова старого урядовця: „Доки ця буда стоїть, не зміниться ніщо“...

Дуже важне й те, що в верхах польського уряду не заноситься супроти нас на якусь зміну. Ось недавно п. Бартецький сміливіше заявити, що шкільний плагіат переведено у нас правильно, а далі, що українські школи мають *"najbardziej zaawansowane"*. Значить, першопрохідний шеф звелачча ославлений плагіатом, при чім мали місце нечувані зложивання, а разом з тим і українському школу, яку давно осудив педагогічний світ.²⁾

*) Богато учителя мавракає, що вони до-
дадеші до розумку, коли приходять їм з
найшпирі утраскитній шкільні брати з пер-
шій році науки рівночасно польським і
українським букварі і толкувати дітям на
одній година, що деякі букви мають таке
значення, а на другій година, що мають ін-
ше. Це не наука, кажуть вони, а просто
отуманювання мислі дітей. Але польські
розумники, що з енциклопедією наукою на

Деякі польські круги мають ще думкою, що наше селянство в Галичині спокійне й терпеливе та виходить з того, що воно задоволене з теперішнього стану. Правда, що наш народ може не такий заважуваний, як мазур, що не стерпів би над собою такого стану, що в нас. Наш селянин з природи своєї добрий і спокійний, з зазнавши в останніх роках стільки страшних злиднів і горя, терпить мовчки свою біду, щоб не стятати на себе ще більшого лиха. Але що діється в його душі? Він мовчить, але він вкритий свідомістю того, які права йому належаться. А який дух панує в масах народу, досвідчує кожний з нас, що виїде з більшого міста на село. Знайомі селяне підходять до нас і питають тихцем: „Пане, скажіть, коли те все вже скінчиться? Ці слова короткі, але як багато вони говорять!“

В наших обставинах не можна надіятися, щоб Польща і її уряд змінили свою політику супроти українського народу. Їх ошоломила мрія великодержавності до того степеня, що не бачать висхідної над ними грози і не розуміють, що тільки природні органи мають силу, а всієї складави спочивають на глиняних ногах. Може й згодяться ті політики трохи формувати з нами — хоч і на це зовсім не заноситься — але система лишилася та сама. Всіх польських уряд замагаються до якнайбільшого опанування українського народу і до закріплення на чужій землі над нами польського елементу. А що школа найлікше винагороджує, то ясно, що полки в нічому не поступляться.

Одначе, якби не переводились у нас шкільні експерименти, то український народ буде ступати нестримно своїм шляхом і прямувати до власної мети. Національна свідомість обняла його нині вже на всіх областях і скріпилася значно і в чужій частині саме наслідком пережитих і пережитих злиднів, та огорнула всю закріплену донедавна Велику Україну. А відомо, рід, що великого, свідомого своєї мети народу не годна вже ніяка сила спинити. Перетерпимо ще трохи і жасно здобути своє а в першу чергу свою рідну школу. *Громадянин.*

наля-віicoli ніякого діла. голосить таки-а тубути, що утратилишні школи мають „najbardziej sprawiedliwie“.

Проти політики гнєту.

Члені СРСР. проти переслідування білорусів у Польщі.

В часі нарад всесоюзнного з'їзду науковців робітників у Москві дня 10. лютого ввечері забрав слово професор білоруського університету з Мінська Пічєта. Він подав присутнім до відома короткі історичні дані про події між СРСР і Польщу білоруської національної території, амажують переслідування, які терпить білоруський національний рух на території польської Білорусі і візав з'їзду висловити протест проти тих переслідувань.

Мих. Рудяцький.

Шліфар вічності.

(З нагоди 250-літніх роковин смерті Спінози.)

Шліфар, як хоче Желехівський: шлюфір, чи шліфовщик, як воліє; не маємо на що працювати власного слова і позичили його з німецької мови, так само як росіяне або поляки, бо не мали ми ніколи власних шліфарів скла або ідей. Шліфарем з професії був філософ, якого 250 літніх роковин смерті святкували маніфестаційно вчора в Газі, місті, де помер він у нужді та самоті. Барух Спіноза рятував себе від смерті двома професіями: жив із шліфарства, а жив філософією. Перша заспокоювала голод його тіла, друга душі.

Спіноза жив як мудрець; найбільші події його життєпису це ті, коли він в обороні ідей жертвував особистими вигодами. Як син жидівського купця в Амстердамі, хоч стати рабіним. У його руки попадають твори Декарта і він відчуває силу першої правди свого вчителя: можна вірити лише в те, що розум приймає з безсумнівною ясністю. Талмуд не дає таких правд.

Після Пічєти промовляв ще другий делегат Білорусі С. Моліч. Протест наукового світа проти цих переслідувань — казав він — полекшить становище білоруських селян і робітників, що живуть під Польщею і підкріпить душевно тих білоруських борців за національну свободу, що сидять у польських тюрмах.

Академік Багалій, делегат України, запропонував звернутися в імені з'їзду до вчених усього світа з відозвою протестом проти переслідування Польщею білоруського й українського національного руху.

Радянська Україна.

Дальші зміни в уряді.

Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад звільнила гр. Кателю від обов'язків заступника народного комісара фінансів та призначила його заступником голови Державної Планової Комісії УСРР. На становище другого заступника народного комісара фінансів призначено гр. Крам'я. Тимчасово виконуючим обов'язки народного комісара праці призначено Плахотнікова, натомість звільнено зі становища нар. комісара праці Сухомлина.

Денаціоналізація будинків.

Щоб швидше провести в життя націоналізацію будинків в тих місцевостях, де націоналізацію проведено на основі закону з 1. листопада 1921 р., Рада Народних Комісарів доручила нар. комісаріатові внутрішніх справ проводити в прискішеному порядку оцінку будинків. Денаціоналізацію мають вести так, щоб націоналізованими остали тільки ті будинки, які необхідні для потреб державних установ. Все інше має перейти назад до власників. Рівночасно дістав нар. комісаріат

внутрішніх справ доручення, щоб число націоналізованих під державні установи будинків звести до мінімуму. Рада народних комісарів доручила далі в зв'язку з денаціоналізацією домів усім окремим виконавчим комітетам ліквідувати до 1-го квітня ц. р. нежиттєздатні та штучно утворені мешканські кооперативи, що користувалися націоналізованими домами.

Академія Наук.

Центральна Управа Т-ва „Міжнародна Книга“ звернулася до Української Академії Наук зі запрошенням взяти участь у весняній між родній книжковій виставі в Ляйпцигу. На виставі буде заступлена книжкова продукція цілого світа. Академія прийняла запрошення та вислала вже зразки своїх видань до Ляйпцигу.

Нищення лісів.

Останніми часами писали ми кілька разів про безпощадне нищення лісів на Україні. З тим невідрадним явищем почала послідовну боротьбу радянська влада. Та всеж, не зважаючи на те, ліси далі нищать. Самовільні порубки не переводяться. В „Комуністі“ з 10. жовтня читаємо, що за останніх три роки самовільні порубки знищили на Україні лісовий запас вартості 5 мільйонів карбованців. Щоб остаточно припинити нищення, Народний Комісаріат Земельних Справ робить заходи, щоб змінити дотеперішню 39. статтю кримінального кодексу, та впровадити в життя іншу, що передбачує високі грошові карні до 200 карб. за грабіжницьку рубку ліса, а також тюрму до 6-ти місяців. Так само передбачує пропонує Наркомземом стаття високі карні і для тих, що продають крадений з ліса матеріал. Для них передбачена тюрма до висоти 3-х літ і крім того конфіскація майна та виселення з лісових районів.

Останні вісті.

Більшовицький амбасадор у Кантоні.

Лондон, 21. лютого 1927.

„Пейли Мейл“ повідомляє, що заступник комісара закорд. справ СРСР, Аялова іменовано амбасадором у Кантоні.

Кара смерті за страйк.

Лондон, 21. лютого 1927.

Райтер повідомляє зі Шангаю, що до загального страйку, який обняв 100,000 людей, прилучився персонал міської комуналізації. Віце-губернатор видав розпорядок, у якому грозить карою смерті страйковим агітаторам. Трох агітаторів покарано смертю, а їх голови виставлено публічно.

Постанови англ.-китайського договору.

Лондон, 21. лютого 1927.

Постанови цього договору такі. Для 15. березня ц. р. британська міська рада розв'язується, а адміністрацію концесії віддається новій китайській міській раді. До китайських властей належатиме дбати про публічну безпеку на території концесії і вести публічні роботи в санітарній справі.

Мадярські соц. лоспи зрікаються мандатів.

Будапешт, 21. лютого 1927.

Провідник мадярських соціалістів пос. Пасо заявив, що соціалістичні послы зложуть свої мандати до мадярського парламенту тому, що положення в парламенті тепер безнадійне.

Кн. Карло вертає до Румунії.

Париж, 21. лютого 1927.

„Матен“ пише, ніяк одержав підтвердження вістки, що кн. Карло румунський поїде до Бухаресту. Причиною від'їзду є виключно стан здоров'я короля Фердинанда.

Прімо де Рівера — міністр закорд. прав.

Берлін, 21. лютого 1927.

Півофіційний комунікат подає до відома, що наслідком ржіння думок на справу Марока і Танжеру уступив міністр закорд. справ Янгуас. Король поручив теку мін. закордонних справ Прімо де Рівері.

Візд посла Равшера до Берліна.

Варшава, 21. лютого 1927.

Німецький посол Равшер в попередній вечір відїхав до Берліна. Перед відїздом був пос. Равшер у мін. закордонних справ Залеського, щоб довідатися, яке є польське становище до польсько-німецьких переговорів. Мін. Залеський відповів, що становище Польщі є таке, а його заяви, яку він дав представникам преси.

Найшли золоту в ґен. штабі.

Варшава, 21. лютого 1927.

„Курєр Чешки“ повідомляє, що під реконструкцій будинку ґен. штабу на Сьв. п. у стіні одного з кабінетів найшли велику панцирну касу, вміщуючу так зване, що досі ніхто не запам'ятав. У касі найшли десять штаб золота заг. ваги 4 кг. Штаби розкладено хемічно і stwierджено, що складаються вони зі золота, платини і срібла. Чи то штаби, не зава.

Вибух ґранати підчас вправа.

Варшава, 21. лютого 1927.

Вчора підчас вправа 2. п. закінчили сьперів у Яблонній капаль Рех зблизилася ґранати. ґраната розірвалася й поранила Ягеловича ранами тяжкими. Він помер у шпиталі.

За океаном.

Після усунення д-ра Назарука.

В „Америці“, органі католицької допomoгoвoї (обезпеченої) організації „Провидіння“, пишуться, що з 1. лютого ц. р. д-р Назарук і його читачами. Подякувавши всім тим, що йому допомагали і сприяли, заявляє, що в часі своєї редакторської праці в „Америці“ пропагував тільки одну-одинокую засаду, а саме засаду внутрішнього послуху світському й духовному авторитетові. Крім того позитивного принципу переводив він — як каже — й один на око негативний принцип: старався викоринити з нашого публічного життя цілу низку абсолютно пустих витоків, званих „кличами“, які від догматів лівих пір'я занецишують наше публічне життя.

Причини свого усунення з редакції „Америки“ обіцяє д-р Назарук представити колись у своїх споминах з Америки.

При кінці заявляє, що до травня включно перебуватиме у Філадельфії, після чого виїде до Європи, оскільки до того часу полагодились справу пашпорту.

До того „прощального слова“ д-ра Назарука дозволимо собі значити тільки одно: саме отой негативний принцип, який він укасує переводити без почуття такту і відважності в життя, спричинив його усунення з ред. „Америки“. Хто мав нагоду читати „Америку“ в останніх часах, той мусів сподіватися здигати раменами на ви-

ви небагненого, неосяжного Бога Природи.

Хто входить у цей світ, почуває паморочу, мов під великанськими небозводами магазинів гули, де з усіх боків заломлюється світло і скляних тафлях. Спіноза ні на яку не вслухується у своїх роздумках у тремтіння людського серця, філософ, як світ вічності, на який зворушень ні бажань. Світ єдиний, який годним покладенням великанський телескоп. Президиум це механізм: ні злий, ні добрий, нестрашний, а одночасно бездійний, не зроджений якоюсь силою, а одночасно якнайбільше монотонний, без протилежностей, з тими всіма явищами чи ідеями, що шодня родять у нашій душі сумніви та вагання: між духом і матерією, світом тіл і ідей, природою і Богом... а одночасно необхідний і самотній.

Спіноза вірить, що людський розум, незалежно від усіх пут, ким ми зв'язані з тілом, часом, простором, може оглядати єдину правду. Навіть та потреба, що осідком ми нині вважаємо серце, потреба віри в Бога, була для нього чистим розумом. Завжди тому він мів створити єдину до часу „етику“ методом.

Спіноза за вільнодумність мусить іти на „баніцію“ в 1656 р. і переїхавши в Гаагу, рятує себе штурком полівки дорогоцінного скла. Та його кожна вільна хвилинка присвячена роздумуванням над проблемами буття. Для цієї мети, якою він живе, він не хоче прийняти ні різних становищ проповіданих його друзями, ні катедри філософії в Гайдельбергу, ні, як кажуть, пенсії від Людовика XIV., дарма, що хочотка поволі підгризає його організм і дає йому дожити лише до 45 р. життя.

Спіноза є творцем одної з найважливіших, найдивоглядніших і найбільше послідовних філософічних систем*). Хто ніколи не думав над питаннями про причину та мету всесвіта, почувши т. зв. зміст його світогляду, може уявити собі, що філософ ломить собі голову над такою сполукою ідей, яка складалась би на найбільше неможливий образ св. та. Та скільки великих умів дало себе піврати глибиною правди та перспективами ясності,

*) За життя видав лиш: „Принципи Картезіанської філософії“, і „Головно-політичний трактат“. Решта вишла шойно після його смерті: „Етика“, „Політичний трактат“, „Трактат про науку розуму“ і приватні „листи“.

відкритими жидівсько-голандським мислителем: Лайбніц, Лессінг, Кант, Шеллінг, Гегель, Гете, Бісмарк, Тен, Фльобер — і ця низка не скінчалась ще донині! Як зясувати двома словами тайну впливу цього недоступного світогляду?

Неодин з нас уживав фрази *sub specie aeternitatis*, не знаючи, що завдає її Спіноза. Єдиний викінчений світогляд є, на думку Спінози, такий, який у силі глянути на всі явища „з погляду вічності“ себто визволитись від усіх змінних, перехідних, часових впливів. Філософія займається проблемами людини — її відношення до світа. Якже ж людина може бути незалежною від змін часу та власних переживань? Спіноза вірить, що може. „Людина, каже він, не є в природі як царство в царстві, але як частина в цілому, а воруваннями духового автомату, яким є наше „я“ (сство), кермують так само закони, як закони світа матеріального... І Спіноза прийнявши людину та всесвіт як автомат оживив його сотками скляних шиб, скривши за ними свої ідеї: субстанцію, атрибути, „моди“, — а в безмежній даліні, розсівав мов зорі просторів, розум, душу — безмежні протви, ознаки, висло-

говити хор не знавляючи на те, що рівночасно підготовляв до концерту і балетний хор. Прегарно декламувала „Кавказ“ Хахуліна Ольга, а утишок зі „Сну“ моголосів дуже вдало п. Туз Зейлон. Незвичайно мило враження зробила на присутніх декламація малого школярка. Окресом вокальної частини був виступ жіночого квартету, в якому виблискують істинні сопран пнн Тимчиківної та спів дуєт м-шанкиня Пнєжка (тенор) і п. Туза (баритон). Після останній розпорядка гарним голосовим матеріалом.

Гість.

Організаційний рух.

Нагірка на УНДО в Паренишні.

Дня 18, лютого ш. р. відбулася в Паренишні довіроочна нарада членів УНДО, скликана в імені Комітету Народної Організації д-ром Корвином і д-ром В. Загайкевичем на основі §. 2, зак. про збори. Нарада була обмежена тільки на запрошених громадян. Присутніх було 186 мужів довіри. Нараду отворив д-р В. Загайкевич.

Основний і гарно оброблений реферат про політичне положення і програму партійного руху ред. М. Струтинський. Відак забрав слово для доповнення того реферату і пояснення Організації д-р В. Загайкевич. У довших виводах представив невідражене положення нашого народу взагалі та селянства зокрема, наступні вороги на нашу організацію, відношення польських партій до наших справ і нашої партії, справу безробітних на селі й konieczність їх організації ітд. В часі виводів д-ра Загайкевича явився відпоручник староства араз із поліційним агентом з просьбою пояснити їм, що це за збори. Одержавши від д-ра Загайкевича відповідне пояснення, оба функціонари відійшли і д-р Загайкевич промовляв далі. По якійсь часі явився вже інший комісар староства з двома поліційними агентами і просив дозволу на перевірку запрошень присутніх. Коли виявилось, що всі присутні мають письмених запрошень, комісар запитував д-ра Загайкевича, як скликаючого нараду і її предсідника, чи знає особисто всіх запрошених. Д-р Загайкевич пояснив комісареві, що на основі закону він не є до того обов'язаний. Ствердив лише, що збори не були кожному доступні, лише обмежені на особисто запрошених громадян та що всі мають письмених запрошення. Комісарів староства це не вистачало і він домагався, щоб д-р Загайкевич особисто по назвику розпізнавав запрошених. Кождж — річ ясна — це не могло статися, комісар заявив, що розпитує збори. На селі рознісся оклик обурення, а д-р Загайкевич заявив, що поступок комісара вважає негальним і проти нього у відповідній формі зареєструється; розважання цих зборів є доказом, як відноситься влада до органів українського селянства. По відповіданні в торжественному настрою національних гимнів збори розійшлися.

По зборах завізаво на поліцію секретаря п. О. Сенечка, якого випитувано про близькі дані щодо відбуття наради, домагачись передовсім видання листів запрошених гостей; цьому домагався п. Сенечко очевидно відмовив.

Так отже вертаємо до часу виїмкових репресій і виїмкового, нелегального толкування §. 2, закону про збори, свідками чого ми були за найреакційніших часів Баденя, а відтак Потоцького. Вертають далі часи безправства! Перемишське староство мабуть забуло, що закон з 15. XI. 1867, ч. 135, В. з. д. не домагається, аби скликаючи знав поіменно всіх запрошених. Перемишське староство мабуть не розуміє, що вимогою довірочної наради є, аби вона була обмежена тільки до осіб індивідуально означених, на цю нараду запрошених.

Такий поступок польської влади у нас супроти УНДО не є новий. За уладження довірочної наради в Стенці в липні 1926 р. був д-р Володимир Загайкевич потягнений до карно-судової відповідальності за порушення постанов про збори. Тоді після виказання, що загіда на нарада була нарадою довірочною, обмеженою до запрошених гостей, перемишський суд увів д-ра Загайкевича від усякої вини і карі.

Але ці й подібні події є доказом „прихильного“ відношення польської влади до лашої партії, є вимовною відправкою для всіх тих клеветників, які поширюють усякі злобі слістні про минулу угодовість УНДО і його відношення до польського уряду.

З нашого карнавалу.

Вечеринці „Союзу українських купців“.

Одночасно з балем українських студентів політехніки „Основа“, що відбувався з суботи на неділю в прекрасно декорованій великій залі Народного Дому, відбувався у залах „Бесіда“ свого традиційно вже щорічну вечерку й „Союз українських купців“. Вечерка ця стягула дуже довжеле число інших купців з родинами під проводом голови Т-ва п. Р. Зубика, що переняв на ній роль гостинного господаря, а також доволі багато запрошених гостей з поміж найближчих кругів українського громадянства у Львові. Були теж представники української преси.

Весела забава, що відбувалася в невичуженому настрою, стягувала і залучала до уваги присутніх. Танці, модні і старі

(що їх аранжував з вервою п. Галушка), протягнулися до білого дня. До упримення вечера чи радше ночі дуже починалися на скору руку заімпровізований хор під проводом такого рутинного й повного темпераменту диригента, як д-р Михайло Волошин. Хор співав завзято пілі і збирав заслужено призначення за познаннями. Слід ще зазначити, що побірний, але дешевий буфет був постійно в облозі і розійшовся вповні на радість гостей і комітетових. Вдоволені учасники вечерки розходилися раннім ванком домі, жалючи, що вона так скоро скінчилася.

(ін.)

З судової салі.

Справа Михайла Білого.

Дня 16. ш. м. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа в карній справі Михайла Білого з Березовиці Великої за злочин головної зради. Ця справа є така интересна, що варто з нею докладніше познайомити читачів.

Прокуратор при окружнім суді в Тернополі обвинувачував Білого в тім, що він в серпні 1926 р. в Березовиці Великій дав Теодорові Донганові кілька комуністичних брошур до прочитання; тому, що в цих брошурах наклепувалося — на думку прокуратора — до загальної зміни форми правління в Польщі, до нагального відлучення земель, замешаних українцями, а надто викликати погорду й ненависть до державної адміністрації, — обвинувачено Михайла Білого за злочин головної зради з §. 58, б. к. з. як провідника і бутівника, а надто за злочин заворушення публічного спокою з §. 65, к. з.

При головній розправі перед окр. судом у Тернополі Білий признався до вручення комуністичних брошур і дава присяжних дев'ятьма голосами проти трьох утвердила питання щодо обох злочинів. По проголошенні вердикту судді присяжних оборонень обвинуваченого адвокати д-р Розенфельд з Тернополя вніс, аби трибунал ухвалив вердикт судів присяжних, тому, що вони помилилися і тому, що він не має причин до внесення зажалення неважності. Трибунал відмовив тому внесенню і своїм вирок з дня 8. листопада 1926 р. засудив Білого згідно з §. 59, б. к. з. і згідно з вердиктом лави присяжних на кару смерті, бо за цей злочин інша кара не передбачена.

Як вище загідамо, дня 16. ш. м. відбулася в цій справі касаційна розправа перед Найвищим Судом у Варшаві. Нею заінтересувалися у Варшаві до тої міри, що на розправу явилися (перший раз перед Найвищим Судом) кореспонденти варшавських газет.

Судові проводив СНС Ангерман. брали ще участь: СНС Кжижановський і Мжинський, генеральну прокуратуру заступав ген. прок. Семіцький, оборону вносив д-р Ст. Шухевич, адвокат зі Львова.

Оборона стала на становищі, що в данім випадку суд прироронив хибний припис карного закону. Припис §. 59, б. к. з. відноситься до такого випадку повстання, революції і т. п., коли підприємця (*Unternehmung*) стало вже бодай до певної міри сконкретизоване, коли змовники мають певну докладно означену ціль, спосіб поступовання, означену тактику і т. п., значить коли намір повстання прибирає конкретні форми. Однак коли намір, хоч означений, але „підприємця“ не сконкретизоване, коли чини не переходить до безпосереднього виконання, коли спосіб і тактика переведення не усталені, — не може бути мова про злочин з §. 59, б. к. з., тільки що найвище з §. 59, п. к. з., котрий передбачує кару не смерті, тільки 10 до 20 літ тюрми. Правда, у вердикті судів ужито слів „провідник“ і „бутівник“, однак цих двох понять не виключає припис §. 59, п. к. з. На всякий випадок у даній справі може Найвищий Суд зробити ужиток з §. 362, к. п. і в дорозі надзвичайний зарядити поновлення поступовання, бо при розгляді актів показались важні сумніви щодо правдивості тих подійних обставин, що становлять основу вироку.

Генеральний прокуратор у більшій часті похилився до виводів і правних поглядів оборони. Найвищий Суд аніс вирок і переказав справу окр. судам в Тернополі до повновної розправи, при чому знесено також вирок щодо злочину з §. 65, к. з., бо коли в справі заходять т. зв. „ідеальні“ злочини, то удержання одної часті вироку при рівночасній ухваленні другої часті тогож самого вироку не дається льготно подумати. Рішення Найвищого Суду викликало помітне враження.

Кредити на засіви.

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові повідомляє в справі кредитів на весняні засіви 1927 року.

Комітет річної допомоги при тернопільським кооперативним засіданням дня 16. II. ш. р., де інтереси українського річного населення заступав відпоручник Товариства „Сільський Господар“ проф. Іларіон Брикович, розділив призначену на весняні засіви квоту 100.000 золотих по повіттах в такий спосіб: Борщів 5.000 зол., Броди 10.000 зол., Бучач 5.000 зол., Чортків 5.000

зол., Камінька Струтинлова 5.000 зол., Підгайці 4.000 зол., Радехів 3.000 зол., Скалат 10.000 зол., Тернопіль 21.000 зол., Золотів 8.000 зол., Збарж 3.000 зол. Зборів 21.000 зол.

З огляду на те, що по думці рескрипту міністерства рішучість до розділу кредитів у певній мірі мають бути покликані кооперативи, тому наші повітові кредитні установи обов'язані улікуватися про це в повітових допомогних комітетах.

Всячина.

Чи є нас за багато? Вчені давно цікавилися питанням, скільки людей може помістити земля. Бо постійний зріст населення міг розв'язати прегарну мрію про те, що в майбутності нестане війни. Адже не одна війна була безпосереднім наслідком перенаселення даної території: німцями і англійцями давно за тісно в межах своєї держави. Два берлінські географи Альбрехт Пенк і Альфред Фішер присвятили цьому питанню свої останні досліді. Їх відповідь наскрізь оптимістична: „живіть і розмножуйтесь“. Бо хоча земля має нині 18'0 мільйонів, то є ще шойно 20 проц. тої цифри, яку може вона помістити. На жаль: „земля“ значить для нас „Європа“, а з цєю її частиною справа стоїть гірше. В Європі є нині 460,000,000 людей, а може в ній поміститися не більш як 560,000,000, отже швидко буде перенаселена. Навіть Азія має вже нині 70 проц. можливої суми. Отже єдиними теренами майбутньої еміграції стануть Африка та Австралія. В Африці є нині 140 міль., а може жити з 2000 міль. Ще більше місця є в Австралії, де нині є всього 8 міль. людей, а може поміститися стільки, що в Європі. Також південна Америка має місця 1200 міль. За 100 літ емігрує з Європи 31 мільйон людей! Англія вже давно опікується територіями, куди вони їхатимуть. Коли до цього часу англійська мова вдеюється при своїй силі розвитку, тоді можна легко уявити собі момент, коли нею володітиме три четвертинні земського гльобу!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ. Нарис їх організації і каталог дитячої літератури. Видано з нагоди: „Місяця книжки для молоді“. Львів, 1927. Видання шийно „Світ Дитини“. Стор. 96, 16. Зміст: 1) Від Видання шийно. 2) Про шкільні бібліотеки. 3) Каталог дитячої літератури: а) для дітей, б) для молоді. 4) Вибір книжок для українських шкільних бібліотек. 5) Інструкція про збірку фондів на основання бібліотек. 6) Замітки. 7) „Дитяча книжка“ — збірка рефератів про книжку та її важність. 8) Оповідки рекламові.

ЖУРНАЛИ:

НОВЕ ЖИТТЯ. Громадсько-політичний, економічний та літературний місячник. Рік II. ч. 2 (9) — за лютий. Прага 1927. Зміст: В. Ленін. — М. Сипило. Дешеві „патріоти“. — Гр. Пирхавка: Еміграція і допомога. — Доссо: Політика в академіях. — М.: Політичні комбінати Пилсудського й українське ділобмішанство. — Гр. Колочка: Так на ролу написано (фейл.). — Я. Грабів: 3 праці ошадних кас у Чехословаччині. — С. Складенко: Мій брат. — В. Хмелюк: Лінія і пляма. — 3 окупованих українських земель. — Радянське життя. — 3і світа. — 3 життя радколонії в Чехословаччині. — Емігрантське життя. — Бібліографія.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛІТЕЛІСТ. Місячник. Рік III. ч. 1. за січень 1927. (Адреса: *Wien XVIII, Gersthoferstrasse 138*). Зміст: Д-р В. Онішкевич: *Monumentum aere perennius*. — С. Шрамченко: Фантастичні марки українських повстанців на Хотинщині в 1919 р. — Філат. гурток укр. молоді в Стрию. — І. Мороз: „*Ukraina-Handbuch*“ Свензона (по нім.). — Нові марки. — Дрібні вісти. — 3 філателістичних журналів. — Бібліографія. — Від Адміністрації. — Члени Українського Обмінного Т-ва.

ПРОМІНЬ. Ілюстрований місячник для української молоді в Канаді і Злуч. Державах. Рік I. ч. 1. за січень 1927.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Часопис для молоді. Рік VI. ч. 2—3 за лютий-березень 1927.

ЖІНОЧА ДОЛЯ. Додаток до часопису для українського жіноцтва. Рік III. ч. 4 з 15-го лютого 1927.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Рік VII. ч. 6 і 7.

ОПОВІСТКИ.

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Евасевича, отримав податок відомі заінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня ш. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16*. — Український Хор для Радюченка.

1111 4—5

Товариський Зід в Тернополі. Товаришів, котрі в р. 1902 уклали гімназію I, в Тернополі прохачуться о подання своїх адрес на руки о. проф. Кароля Ястшембського у Львові, вул. Дуки-Борковських 10 А, в цім приготування товариського зїзду, котрий відбудеться дня 29. червня 1927 р.

1563 1—3



ЧЕКОЛЯДА „ОПТИМА“ 1473 найліпша 10—?

Господарське віче у Винниках.

Філія Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар“ у Львові скликає велике господарське віче, що має відбутися дня 27, лютого ш. р. у Винниках в салі читальні „Прогресу“, в годині 3-ї пополудні, з таким порядком навад: 1. Економічне положення українського селянства. 2. Організація збуту й закупки сільсько-господарських продуктів. 3. Організація сільсько-господарського кредиту. 4. Молочарство, пасічництво, садівництво та городництво. 5. Обезпечення худоби. 6. Вірові вноси й заплоти. Селяне дооводних сіл повинні явитися громадою на цьому вічу!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів КРЕМ ПЕРЛОВИЙ Ігнатійович Львів. 956 71-3

ЕЛЕГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуюи — жадайте все і всюди. 1481а 5—10

КУРС СПІВУ хорального і дяківського. одномісячний, розпочне 5. марта урці парохійський в Лісниках п. Бережани і приймає письмених оголошення на приступних усяках. 1567 1—3

КУПЛЮ кількаморгове господарство. Блажні добрі будинки. Зголошення слати на адресу: Осип Книшавич. Босняк п. Кошубиньчичи. 1566 1—5

КУПЛЮ машину до писання українсько-польсько уживану в добрім стані. — Д-р Мартинюк Іван в Медичних ад Дрогобич. 1565 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг перініа, сарца 1458 і жолудка 13—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН Львів, Городецька 46. Тел. 824. Пересилання Рантаганом.

1535 Пікар нервових недуг 3—5
Д-р Едвард Гріффель секундар заг. шп. у Львові орд. від 3—5
Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Брилянти, Золото, Срібло як також всіляку Бижутерію купує по найвищих цінах І. Доніборський—Л. Розважеский, вул. Академічна 2. — Оцінення даром без пром. 1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3

1480 мусу продажу. 3—3